

Критерії оцінювання здобувачів освіти із зарубіжної літератури

Головна мета вивчення предмета «Зарубіжна література» в загальноосвітній школі – прилучення учнів до кращих здобутків зарубіжної літератури та культури, розвиток творчої особистості (читача), формування в неї гуманістичного світогляду, високої моралі, естетичних смаків, а також якостей громадянина України, який усвідомлює свою належність до світової спільноти (Світова література. 5 – 9 класи. Програма для закладів загальної середньої освіти – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804).

Завдання вивчення зарубіжної літератури в основній школі:

1. Формування стійкої мотивації до читання художньої літератури, до вивчення зарубіжної літератури як скарбниці духовних цінностей людства;
2. Ознайомлення учнів із найкращими зразками оригінальної й перекладної літератури («золотого» фонду класики та сучасної);
3. Поглиблення уявлень про специфіку художньої літератури як мистецтва слова;
4. Формування читацької та мовленнєвої культури;
5. Розвиток умінь і навичок учнів сприймати, аналізувати й інтерпретувати літературний твір у культурному контексті, у зв'язках з іншими видами мистецтва, в аспекті актуальних питань сучасності й становлення особистості;
6. Активізація інтересу до вивчення іноземних мов у процесі читання творів зарубіжних письменників;
7. Формування поваги до різних мов, культур, традицій, толерантного ставлення до всіх рас, народів, народностей і національностей;
8. Виховання любові до української мови і літератури як органічного складника світової культури, прагнення до збереження рідної мови, національних традицій і цінностей в умовах глобалізації світу;
9. Формування духовного світу особистості, її високої моралі, ціннісних орієнтацій;
10. Розвиток творчих здібностей, культури спілкування, критичного мислення;
11. Формування етичних уявлень та естетичних смаків; розширення культурно-пізнавальних інтересів особистості.

Завдання вивчення літератури в 5–7 класах (прилучення до читання):

- сформувати в учнів стійкий інтерес до літератури, прилучити їх до читання;
- сприяти формуванню моральних якостей школярів засобами літератури, їхньої національної самоідентифікації, розумінню значення

української мови та іноземних мов в опануванні здобутків світової культури;

- дати уявлення про зміст і форму художнього твору, їхні складники;
- сформувати в учнів основні вміння аналізу та інтерпретації художнього твору;
- сформувати вміння характеризувати літературних персонажів, виявляти засоби виразності;
- дати основні уявлення про оригінал і художній переклад, сформувати елементарні вміння та навички порівняння художніх творів в оригіналах і перекладах (за умови володіння учнями іноземними мовами);
- розвивати вміння та навички зв'язного мовлення (усного й писемного) під час підготовки різних видів робіт (висловлення власної думки щодо прочитаного, характеристика образу, складання плану твору, написання твору на літературну тему тощо).

Завдання вивчення літератури у 8–9 класах (системне читання):

- дати уявлення про основні літературні епохи, напрями, течії в контексті вітчизняної та світової культури;
- розкрити жанрово-родовий поділ літератури, навчити розрізняти твори різних родів і жанрів у їхній специфіці;
- поглибити вміння аналізу та інтерпретації творів літератури із застосуванням основних теоретичних понять;
- сформувати в учнів уміння виокремлювати компоненти змісту й форми, установлювати зв'язки поміж окремими компонентами твору, визначати їхні функції в тексті;
- навчити школярів зіставляти різні літературні твори, явища, визначати їхню художню своєрідність;
- активізувати інтерес учнів до вивчення літератури в оригіналах і перекладах, розвинути вміння зіставляти оригінали й переклади (за умови володіння відповідною іноземною мовою);
- сприяти самоствердженню учнів, виробленню в них моральних якостей, громадянської позиції;
- розвивати вміння й навички зв'язного мовлення (із застосуванням аргументації, елементів дискусії, оцінки щодо прочитаного та ін.); виховувати естетичні почуття та емоції, формувати здібність

отримувати естетичне задоволення від прочитаного

Оцінювання знань із зарубіжної літератури здійснюється на основі:

- 1) знання змісту програмових творів, біографій письменників;
- 2) уміння переказувати;
- 3) уміння інтерпретувати прочитані твори (висувати гіпотези, висловлювати власну думку з приводу прочитаного);

- 4) здійснення аналізу художнього твору (тема, ідея, жанр, проблематика, композиція);
- 5) знання теорії літератури;
- 6) уміння аналізувати образи;
- 7) знання цілісності літературного процесу;
- 8) установлення міжпредметних зв'язків;
- 9) уміння виконувати завдання творчого характеру.

Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів основної школи розроблені відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» та наказу МОНмолодьспорту від 13.04. 2011 року № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти», зареєстрованого у Міністерстві юстиції від 11.05. 2011 року № 566/19304.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) на елементарному рівні відтворює матеріал, називаючи окремий літературний факт або явище (автора й назву твору, окремих літературних персонажів тощо)
	2	Учень (учениця) розуміє навчальний матеріал і може відтворити фрагмент з нього окремим реченням (називає окремі факти з життя і творчості письменника, головних персонажів твору, упізнає за описом окремого персонажа твору, упізнає, з якого твору взято уривок тощо)
	3	Учень (учениця) розуміє навчальний матеріал і за допомогою вчителя дає відповідь у формі висловлювання (відтворює зміст у певній послідовності, називає на репродуктивному рівні жанр твору, упізнає літературний факт за описом або визначенням)
II. Середній	4	Учень (учениця) має уявлення про зміст твору, може переказати незначну його частину та з допомогою вчителя визначає основні сюжетні елементи, на репродуктивному рівні відтворює фактичний матеріал

	5	Учень (учениця) знає зміст твору, переказує окрему його частину, знаходить у тексті приклади відповідно до сформульованого завдання, висловлює оцінювальне судження і доводить його одним-двома аргументами, завершує відповідь простим узагальненням, дає визначення літературних термінів
	6	Учень (учениця) знає зміст твору, може переказати значну його частину, з допомогою вчителя виділяє головні епізоди, уміє формулювати думки, називає риси характеру літературних героїв, встановлює окремі причиново-наслідкові зв'язки, дає визначення літературних термінів з прикладами
III. Достатній	7	Учень (учениця) володіє матеріалом і навичками аналізу літературного твору за поданим учителем зразком, наводить окремі приклади з тексту
	8	Учень (учениця) володіє матеріалом, за зразком аналізує текст, виправляє допущені помилки, добирає докази на підтвердження висловленої думки, застосовує відомі факти, поняття для виконання стандартних навчальних завдань
	9	Учень (учениця) володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, застосовує теорію в конкретних ситуаціях, демонструє правильне застосування матеріалу, складає порівняльні характеристики, добирає аргументи на підтвердження власних міркувань
IV. Високий	10	Учень (учениця) володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, виявляє початкові творчі здібності, самостійно оцінює літературні явища, працює з різними джерелами інформації, систематизує, узагальнює та творчо використовує дібраний матеріал
	11	Учень (учениця) на високому рівні володіє матеріалом, вміннями й навичками комплексного аналізу художнього твору, використовує засвоєні факти для виконання нестандартних завдань, самостійно формулює проблему й вирішує шляхи її розв'язання, висловлює власні думки, самостійно оцінює явища літератури й культури, виявляючи власну позицію щодо них

	12	Учень (учениця) вільно володіє матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору, виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань та вмінь на нестандартні ситуації, має схильність до літературної творчості
--	----	--

Основними видами класних і домашніх усних робіт із зарубіжної літератури є:

- виразне читання художніх текстів;
- відповідь на поставлене в підручнику або учителем запитання (*усні відповіді під час фронтального опитування; індивідуальні відповіді (знання теорії літератури, змісту творів, уміння аналізувати художній твір, відповіді на запитання (усні чи письмові);*
- складання усних навчальних класних і домашніх творів різних жанрів і обсягу;
- читання напам'ять;
- переказ (докладний і стислий) тощо
- презентації біографії письменників, творів, власних ілюстрацій до творів, проектів.

Обов'язкова кількість видів контролю із зарубіжної літератури в 5–9 класах

Класи	5		6		7		8		9	
Семестри	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Контрольні роботи у формі:	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
контрольного класного твору;	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Уроки розвитку мовлення* (у+п)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Уроки позакласного читання	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Перевірка зошитів	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5

Основними видами контрольних робіт із зарубіжної літератури є:

- тест;
- відповіді на запитання;
- контрольний літературний диктант;

- анкета головного героя;
- комбінована контрольна робота;
- письмові контрольні твори (твір-роздум, фанфік, сиквел)

Вимоги до виконання і перевірки письмових робіт з зарубіжної літератури

Основними видами класних і домашніх письмових робіт з зарубіжної є:

- відповідь на поставлене в підручнику або вчителем запитання;
- написання навчальних класних і домашніх творів;
- виконання самостійних творчих робіт (написання віршів, оповідань, есе, створення проєктів, підготовка доповідей, рефератів тощо);
- робота з цитатним матеріалом, з літературними джерелами та інші види робіт, передбачені чинними програмами;
- тестування;
- складання планів (простих і складних);
- складання таблиць, схем римування, партитур, написання конспектів, робота з цитатним матеріалом, з літературними джерелами, додатковою науковою, критичною та словниково-довідковою літературою та інші види робіт, передбачені чинними програмами.

Орієнтовний обсяг письмового твору, складеного учнем/ученицею

Клас	Кількість сторінок
5-й	0,5–1,0
6-й	1,0–1,5
7-й	1,5–2,0
8-й	2,0–2,5
9-й	2,5–3,0

Вимоги до оцінювання контрольних творів

Рівень	Бали	Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів	Грамотність	
			Припустима кількість орфографічних і пунктуаційних помилок	Припустима кількість лексичних, граматичних і стилістичних помилок
Початковий	1	Побудованому учнем (ученицею) тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та	15-16 і більше	9-10

		граматичне оформлення роботи		
	2	Побудоване учнем (ученицею) висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики і граматична будова мовлення	13-14	
	3	Учневі (учениці) слід працювати над виробленням умінь послідовніше й чіткіше викладати власні думки, дотримуватися змістової та стилістичної єдності висловлювання, потребує збагачення та урізноманітнення лексики й граматична будова висловлювання	11-12	
Середній	4	Висловлювання учня (учениці) за обсягом складає дещо більше половини від норми і характеризується певною завершеністю, зв'язністю; розкриття теми має бути повнішим, ґрунтовнішим і послідовнішим; чіткіше мають розрізняватися основна та другорядна інформація; потребує урізноманітнення добір слів, більше має	9-10	7-8

		використовуватися авторська лексика		
	5	За обсягом робота учня (учениці) наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразнена основна думка, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим	7-8	
	6	За обсягом висловлювання учня (учениці) сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний, але учневі ще слід працювати над умінням самотійно формулювати судження, належно їх аргументувати, точніше добирати слова й синтаксичні конструкції	5-6	
Достатній	7	Учень (учениця) самотійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самотійних суджень текст, вдало добирає лексичні засоби, але ще має вдосконалювати вміння чітко висвітлювати тему, послідовно її викладати, належно аргументувати основну думку	4	5-6

	8	Учень (учениця) самотійно будує достатньо повне, осмислене висловлювання, загалом ґрунтовно висвітлює тему, добирає переконливі аргументи на їх користь, проте ще має працювати над урізноманітненням словника, граматичного та стилістичного оформлення роботи	3	
	9	Учень (учениця) самотійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; вдало добирає лексичні засоби, проте ще має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати	1+1 (негруба)	
Високий	10	Учень (учениця) самотійно будує послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему, робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю,	1	3

		дотриманням стильової єдності й виразності тексту		
	11	Учень (учениця) самостійно будує послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання; аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю	1 (негруба)	2
	12	Учень (учениця) самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує	—	1

		набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю		
--	--	--	--	--

***Загальні вимоги до виконання письмових робіт
в робочому та контрольному зошитах***

Правильне, грамотне і охайне виконання письмових завдань привчає учня до систематичної праці, формує повагу до неї, звичку до чистоти, охайності та порядку.

Усі записи в зошитах учні повинні виконувати з дотриманням таких вимог:

- писати охайно, розбірливим почерком, синім чорнилом;
- зберігати поля з зовнішньої сторони;
- вказувати дату виконання роботи;
- вказувати, де виконується робота (класна чи домашня);
- креслення виконувати олівцем (у випадку необхідності – із застосуванням лінійки та циркуля), а умовні позначення до них підписувати ручкою;
- дотримуватися абзаців, однакових інтервалів між словами, дописувати кожен рядок до кінця, орієнтуючись на правила переносу, не виходячи за межі рядка;
- якщо потрібно виправити помилку, учень має закреслити неправильно написану літеру чи цифру навкіс і замість неї зверху написати потрібну літеру чи цифру. Якщо треба замінити слово, словосполучення, речення чи приклад у ході виконання роботи, то те, що підлягає зміні, слід охайно закреслити тонкою горизонтальною лінією, а не витирати гумкою, замальовувати коректором чи брати в дужки (дужки є пунктуаційним знаком), і далі написати правильно;
- виправлення (закреслення чи поновлення) написаного робити ручкою, а не олівцем.